

Historias que deixan pegadas nos nenos e nenas que veñen escoitalas

Pegadas de conto

Usando a literatura para traballar os contidos da aula

A campaña Impórtanos é unha campaña de sensibilización promovida polo "Consello Municipal de Cooperación Internacional e Solidariedade" que ten como obxectivo principal o de promover a reflexión e o compromiso de todos e todas na consecución dun mundo máis xusto e sustentable.

*Esa é a proposta pedagóxica dunha **Educación para a Cidadanía Global** que aposta pola formación de cidadáns e cidadás críticos e participativos que busquen dar respostas éticas aos desafíos do mundo actual.*

Como?

- *Poñendo en valor a **conexión entre o global e o local** resaltando o carácter **interdependente** de ambas dimensións e insistindo nas interconexións entre pasado, presente e futuro*
- *Espertando no alumnado a capacidade de ler a realidade, a curiosidade polo que sucede e a capacidade de sorprenderse e facerse preguntas...*
- *E promovendo o **compromiso para o cambio**, a través da acción participativa (pensar globalmente, actuar localmente)*

O valor pedagóxico da lectura está nas experiencias narradas, reais ou ficticias, que nos abren expectativas de vida e pódennos fortalecer persoalmente, ofrecendo posibilidades de aprendizaxe social e de desenvolvemento persoal...

Toda lectura é interpretación, e esas diferentes maneiras de ser lida dependen das experiencias, o coñecemento, o contexto, a situación do lector, a súa identificación coa situación e os personaxes e a mobilización emocional que esa lectura lles produza.

Pensamos que os **contos** poden ser, polo tanto, unha oportunidade para achegarse ás temáticas da Educación para a Cidadanía Global, a Solidariedade e o Desenvolvemento...

Na nosa proposta de traballo, **Bea Campos** contará varios contos seleccionados que sirvan de motivación para que, nas sesións seguintes, as e os docentes podades reflexionar coas nenas e nenos a través das actividades que vos parezan oportunas.

Ademais, para socializar os resultados, na nosa web colgaremos as vosas experiencias para que outros docentes podan aproveitálas e sacar o máximo partido ás experiencias.

O obxectivo destas sesións é axudar a que os nenos e nenas aprendan a coñecerse e confiar en si mesmos, comprendan aos demais, desenvolvan o seu autocontrol e melloren a súa capacidade para resolver problemas fomentando a súa creatividade. Todos eles aprendizaxes inherentes ao proceso lector.

Animádesvos?

Proposta de traballo

A sesión de contacontos

Terá unha duración aproximada de 45 minutos. Nela, contaremos ata cinco contos que vos detallamos a continuación.

O espazo, que debe estar preparado antes da chegada da contacontos (unha media hora antes da sesión) debe ser un lugar illado acusticamente (serve a biblioteca ou aula de psicomotricidade, pero non durante o recreo) suficiente e cómodo para que os nenos e nenas senten no chan.

Precísase dúas cadeiras sen brazos e un espazo libre de obxectos de aproximadamente un metro ao redor para a contacontos e o músico que a acompaña, con dispoñibilidade de toma de corrente.

As actividades

Para aproveitar a sesión propoñémosvos que exploredes na aula as temáticas facendo as actividades, ou reflexións que vos apetezan... pero deixámosvos un esquema de traballo que vos pode axudar:

1. Actividades previas á lectura

Teñen como obxectivo o de motivar ao alumnado para a experiencia. Pódese practicar a **anticipación** (coñecendo o título, a portada...), destacar os **coñecementos previos** e animar á **participación** (por medio de preguntas e xogos). Nas nosas sesións Bea Campos se encarga de introducir os contos, pero podedes observar, copiar ou introducir variantes cando leades de novo o conto (se vos apetece).

2. Actividades para a observación (durante a lectura)

Exercicios de comprensión lectora, lectura de imaxes e claves ocultas do conto (se as houbera) para facilitar a comprensión. Pódense facer preguntas sobre o conto, lembrar características dos personaxes, partir das ilustracións para recrear de novo o conto, repetir as cancións do conto...

3. Actividades posteriores á lectura

Actividades que favorecen a reflexión, a experimentación e a creatividade, así como a transferencia ou socialización (achegando a temática ás familias, ao centro, ou compartindo actividades).

Estas actividades achégannos de verdade á temática do conto e ao que implica no contexto global-local e terán o percorrido que lles queirades dar. Velaí van algunhas ideas:

Actividades creativas:

Inventar outro conto cos personaxes.
Continuar co conto para partir do final.
Buscar finais diferentes.
Introducir novos personaxes e describilos.

Dramatizacións:

As dramatizacións poden realizarse polos propios nenos e nenas ou a través de marionetas elaboradas polos nenos e nenas

Actividades musicais:

Imitar aos animais que aparecen no conto.
Imitar aos personaxes do conto.
Variar o ton da voz dos personaxes.
Inventar cancións para cada personaxe.

Actividades plásticas - artísticas:

Facer un debuxo sobre o conto ou debuxar aos personaxes
Recortar secuencias do conto e ordenalas
Elaborar murais dos contos
Construír un escenario para dramatizar o conto
Realizar marionetas ou personaxes en cartolina
Modelar en plastilina ou barro aos personaxes

Actividades de lóxica matemática:

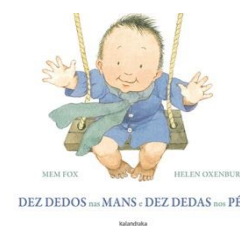
Secuenciar as escenas do conto, o material, o principio e o fin
Ordenar as accións a partir de debuxos
Contar personaxes, animais...
Dicir disparates sobre o espazo e o tempo.

Os contos...

Dez dedos nas mans e dez dedas nos pes Mem Fox

<http://www.kalandraka.com/fileadmin/images/books/dossiers/Dez-dedos-nas-mans-G.pdf>

Dende un lonxano recuncho entre montañas ao hospital máis próximo, dende o ártico ao deserto, dende unha cidade á fraga, en calquera continente e hemisferio, as nenas e os nenos que protagonizan este relato de Mem Fox son unha mostra da diversidade humana en termos de etnias e culturas. Tamén son exemplo da inocencia, da igualdade, da espontaneidade, da tolerancia e da convivencia en harmonía que practicamos na nenez, sen as barreiras nin os prexuízos sociais que se van interpoñendo entre as persoas segundo avanza a idade adulta.

Contidos a traballar durante a actividade: igualdade, diversidade, interculturalidade, empatía, tolerancia

A horta de Simón Rocío Alejandro

http://www.kalandraka.com/fileadmin/images/books/dossiers/A-horta-de-Simon-G_01.pdf

O coello Simón plantou moitas cenorias pero alguén lle suxeriu que puxera leitugas, alguén tomates, alguén berenxenas... e a horta medrou, enchéndose non só de vexetais senón tamén duns labregos moi especiais: o rato, a galiña, o chibo, o porquiño, a raposa... O X Premio Internacional Compostela para Álbums Ilustrados é un eloxio ao traballo colectivo, á convivencia en harmonía e en contacto coa natureza.

Contidos Educación para o Desenvolvemento: agricultura, natureza; convivencia, tolerancia, xenerosidade

Demasiados juguetes Rosemary McCarney

<http://www.lacasarroja.info/wp-content/uploads/fichaDemasiadosJuguetesB.pdf>

Cuando era un bebé, a Lulú le regalaron un peluche, Júpiter, un osito adorable que al instante fue su favorito. En cada cumpleaños y cada Navidad le regalan más y más juguetes. A ella le encantan, pero llega un momento en que j están por todas partes! En los estantes, por el suelo, en la bañera, ¡y casi no le dejan espacio en la cama! Necesita un plan. Quizá Júpiter pueda echarle una mano...

Contidos a traballar durante a actividade: consumismo, consumo responsable, desigualdades

Qué fai falta? *Gianni Rodari*

http://www.kalandraka.com/fileadmin/images/books/dossiers/Que-fai-falta-G_01.pdf

Para ter unha mesa fai falta madeira,
para ter madeira fai falta a árbore,
para ter a árbore...

Contidos Educación para o Desenvolvemento: pegada ecolóxica, sustentabilidade

Al furgón! *Henri Meunier, Nathalie Choux*

<http://www.revistaelarbolrojo.net/al-furgon-henri-meunier/>

“En las calles y parques de nuestras ciudades es habitual ver a la policía exigir la documentación a ciertas personas y luego detenerlas. Sus hijos son los compañeros de escuela de los nuestros, y estos se preguntan: “¿habrán hecho algo malo?, ¿los detienen porque no son de mi color, no hablan mi idioma y vienen de sitios lejanos?”. Una reflexión divertida sobre una tragedia cotidiana: la expulsión de los inmigrantes.”

Contidos a traballar durante a actividade: migracións, mobilidade, dereitos humanos

